

Sygn. akt VIII C 2121/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 września 2019 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi VIII Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Anna Bielecka-Gąszcz

Protokolant: st. sekr. sąd. Anna Zuchora

po rozpoznaniu w dniu 27 sierpnia 2019 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko K. D.

o zapłatę 17.499,75 zł

1) oddała powództwo;

2) zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3.600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt VIII C 2121/18

UZASADNIENIE

W dniu 5 lipca 2018 roku powód (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wytoczył przeciwko pozwanemu K. D. w elektronicznym postępowaniu upominawczym powództwo o zapłatę kwoty 17.499,75 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP w stosunku rocznym, nie wyższymi od wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie, od kwoty 16.154,87 zł od dnia 23 czerwca 2018 roku do dnia zapłaty, a także wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów sądowych.

W uzasadnieniu powód podniósł, że dochodzona kwota wynika z zawartej z pozwanym umowy pożyczki gotówkowej z dnia 16 lutego 2016 roku, a składają się na nią niespłacona należność główna w wysokości 16.154,87 zł oraz skapitalizowane odsetki w wysokości 1.344,88 zł. **(pozew w e.p.u. k. 3-4v.)**

W dniu 18 lipca 2018 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie wydał w przedmiotowej sprawie nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym, którym zasądził od pozwanego na rzecz powoda dochodzoną wierzytelność wraz z kosztami procesu.

Powyższy nakaz pozwany, reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika, zaskarżył sprzeciwem wnosząc o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwany w całości zakwestionował dochodzone w sprawie roszczenie.

Postanowieniem z dnia 27 sierpnia 2018 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie stwierdził skuteczne wniesienie sprzeciwu i utratę mocy nakazu zapłaty w całości oraz przekazał rozpoznanie sprawy do Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi. **(nakaz zapłaty k. 5, sprzeciw k. 5v.-6, wniosek k. 12, postanowienie k. 10)**

W toku dalszego procesu strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie. Pełnomocnik pozwanego uzupełniająco wyjaśnił, iż adresowane do pozwanego przesyłki zawierające wezwanie do zapłaty oraz oświadczenie o wypowiedzeniu umowy zostały przesłane na błędny adres, w konsekwencji umowa pożyczki nie została skutecznie wypowiedziana, co czyni powództwo przedwczesnym, powodowi nie przysługuje bowiem prawo żądania spłaty całości zobowiązania. Replikując na powyższe pełnomocnik powoda wskazał, iż przedmiotowe pisma zostały przesłane na właściwy adres do korespondencji pozwanego, wynikający z potwierdzenia otwarcia rachunku oszczędnościowego. **(pismo procesowe k. 54-55, k. 62)**

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany K. D. w dniu 16 lutego 2016 roku zawarł z powodem (...) Bank (...) Spółką Akcyjną w W. umowę pożyczki nr (...) (...) (...), na mocy której bank udzielił pozwanemu pożyczki w kwocie 21.975,61 zł, na którą składały się kapitał pożyczki – 20.000 zł oraz prowizja za udzielenie pożyczki – 1.975,61 zł. Przyznaną kwotę wraz z odsetkami pozwany zobowiązał się spłacić w 60 ratach kapitałowo-odsetkowych, płatnych w okresach miesięcznych, w terminach i wysokości oznaczonych w planie spłaty, stanowiącym załącznik do umowy, przy czym pierwsza i ostatnia rata miały charakter wyrównawczy. Oprocentowanie pożyczki wynosiło 9,99% w skali roku, natomiast odsetki od niespłaconego w terminie zadłużenia oznaczono w umowie na poziomie równym stopie procentowej dla kredytów przeterminowanych, odpowiadającej wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie. Powód był uprawniony do wypowiedzenia umowy w przypadku m.in. niedotrzymania przez pożyczkobiorcę warunków określonych w umowie. Termin wypowiedzenia wynosił 30 dni i był liczony od dnia następnego po dniu odebrania przez pożyczkobiorcę oświadczenia o wypowiedzeniu. W następnym dniu po upływie terminu wypowiedzenia całość zadłużenia z tytułu umowy stawała się zadłużeniem wymagalnym i przeterminowanym. Bank wysłał wypowiedzenie umowy na piśmie na ostatni adres korespondencyjny pożyczkobiorcy. Umowa przewidywała również, że korespondencja dotycząca umowy podlega przesłaniu na adres pożyczkobiorcy wskazany w umowie lub na inny adres wskazany po zawarciu umowy.

W umowie, jako adres zamieszkania pozwanego wpisano: ul. (...), (...)-(...) Ł.. Taki sam adres widnieje w treści harmonogramu spłaty. **(umowa wraz z załącznikami k. 14-19, okoliczności bezsporne)**

Pozwany początkowo wywiązywał się z zawartej umowy i dokonywał spłaty pożyczki. Począwszy od listopada 2017 roku K. D. zaprzestał regulowania swoich zobowiązań względem powoda.

W następstwie powstałego zadłużenia i braku jego spłaty, powód pismem z dnia 1 lutego 2018 roku złożył oświadczenie o wypowiedzeniu pozwanemu umowy bankowej z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia. W treści wypowiedzenia zadłużenie kapitałowe pozwanego zostało oznaczone na kwotę 1.345,14 zł, z tytułu odsetek – na kwotę 516,14 zł, z tytułu odsetek od zadłużenia przeterminowanego – na kwotę 25,68 zł. Jednocześnie powód wskazał, że spłata następujących należności spowoduje, że wypowiedzenie traci moc: zadłużenia wymagalnego ogółem 1.886,96 PLN, bieżącej raty podanej w zawiadomieniu o wysokości rat zapadających po dniu wystawienia wypowiedzenia, naliczonych odsetek od zadłużenia wymagalnego w okresie od daty wypowiedzenia do dnia spłaty zadłużenia wymagalnego.

Oświadczenie o wypowiedzeniu powód przesłał na adres: ul. (...), (...)-(...) Ł., a więc adres, który nie został wskazany w umowie pożyczki. Adres ten pozwany podał na etapie otwierania u powoda rachunku oszczędnościowego, co jednak miało miejsce w dniu 2 grudnia 2013 roku, a więc ponad 2 lata przed tym, jak strony zawarły umowę pożyczki. Jednocześnie przedmiotowe oświadczenie nie zostało poprzedzone wezwaniem do zapłaty sporządzonym w trybie art. 75c ustawy Prawo bankowe. Dopiero po złożeniu oświadczenia o wypowiedzeniu umowy powód pismem z dnia 10 kwietnia 2018 roku wezwał dłużnika do spłaty pożyczki. Również to pismo zostało przesłane na adres: R. 8/8,

(...)-(...) Ł.. Kierowane do K. D. pisma, o których mowa wyżej, nie zostały przez niego odebrane. **(wezwanie do zapłaty wraz z potwierdzeniem odbioru k. 33-35, wypowiedzenie wraz z potwierdzeniem odbioru k. 36-38, historia operacji k. 47-48, potwierdzenie otwarcia rachunku oszczędnościowego k. 63-64, okoliczności bezsporne)**

Do dnia wyrokowania pozwany nie uregulował zadłużenia dochodzonego przedmiotowym powództwem. **(okoliczność bezsporna)**

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, których prawidłowość i rzetelność sporządzenia nie budziła wątpliwości Sądu.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo nie było zasadne i nie zasługiwało na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie niesporne było, że strony łączyła umowa pożyczki zawarta w dniu 16 lutego 2016 roku, na mocy której pozwany otrzymał kwotę 20.000 zł, którą wraz z prowizją i odsetkami zobowiązał się spłacać w terminie i wysokości wskazanych w harmonogramie spłaty. Na potwierdzenie powyższego powód przedłożył umowę pożyczki wraz z załącznikami, sygnowane podpisem pozwanego, którego autentyczność nie była w sprawie podważana. W oparciu o załączoną przez powoda historię operacji Sąd przyjął ponadto, iż począwszy od listopada 2017 roku K. D. zaprzestał spłaty pożyczki doprowadzając do powstania zadłużenia przeterminowanego. W świetle powyższego oraz treści § 11 umowy stron nie budzi wątpliwości, że po stronie powoda ukonstytuowało się uprawnienie do wypowiedzenia umowy, z którego to uprawnienia skorzystał. W ocenie Sądu w oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy brak jest jednak podstaw do przyjęcia, iż sporządzone przez powoda oświadczenie o wypowiedzeniu odniosło skutek prawny. W pierwszej kolejności podniesienia wymaga, że przedmiotowe oświadczenie zostało przesłane na adres: Ł., ul. (...), który to adres nie został wskazany w treści umowy pożyczki. W umowie tej widnieje wyłącznie adres zamieszkania pozwanego: Ł., ul. (...). Wprawdzie w § 11 ust. 3 umowy mowa jest o ostatnim adresie korespondencyjnym pożyczkobiorcy, jako adresie, na który bank przesyłał wypowiedzenie umowy, to wobec faktu, iż w przedmiotowej umowie adres taki nie został osobno podany, w świetle zasad logicznego rozumowania oraz doświadczenia życiowego uznać należy, że adres zamieszkania pozwanego był jednocześnie jego adresem do korespondencji. Powyższy wniosek koreluje z brzmieniem § 14 ust. 1 umowy, który stanowi, że bank przesyła korespondencję dotyczącą umowy na adres pożyczkobiorcy wskazany w umowie. Przepis ten co prawda daje możliwość przesłania korespondencji na inny adres, jednak z zastrzeżeniem, iż musi on zostać wskazany po zawarciu umowy. Powyższe implikuje jednoznaczną konstatację, że powód nie był uprawniony do przesyłania korespondencji dla pozwanego na adres korespondencyjny wskazany podczas otwarcia rachunku oszczędnościowego, albowiem został on podany w grudniu 2013 roku, a więc ponad 2 lata wcześniej od daty zawarcia przez strony przedmiotowej umowy. Adres ten nie może być zatem postrzegany, jako adres objęty dyspozycją §14 ust. 1 umowy. Implikacją powyższego musi być przyjęcie, iż powód przesłał oświadczenie o wypowiedzeniu umowy na nieprawidłowy adres, ergo oświadczenie to nie mogło wywołać skutków prawnych, albowiem dłużnik nie miał możliwości zapoznania się z jego treścią (art. 61 § 1 k.c.).

W ocenie Sądu omawiane oświadczenie było nieskuteczne z jeszcze jednej przyczyny, a mianowicie, nie zostało ono poprzedzone wezwaniem do zapłaty. Wprawdzie umowa stron nie przewiduje takiego wymogu, to jednak wynika on wprost z przepisów prawa bankowego. Zgodnie bowiem z treścią art. 75c ust. 1 prawa bankowego, jeżeli kredytobiorca opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu, bank wzywa go do dokonania spłaty, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni roboczych, przy czym przepis ten – w myśl ust. 6 – znajduje zastosowanie do umów pożyczek pieniężnych. Jak podnosi się w doktrynie, art. 75c prawa bankowego stanowi w całości przepis semidystryktywny, a więc może zostać zmieniony w umowie kredytu albo osobnym porozumieniu jedynie na korzyść kredytobiorcy. Wynika to z celu omawianego przepisu, jakim jest ochrona interesów kredytobiorcy. Przepis ten zmierza do odroczenia (odsunięcia w czasie) możliwości skorzystania przez bank ze środków prawnych w związku z opóźnieniem ze spłatą kredytu. Kredytobiorca, który popadł w opóźnienie, uzyskuje dodatkowy termin na spłatę

zobowiązania, ewentualnie złożenie wniosku dotyczącego restrukturyzacji kredytu. Dostaje zatem drugą szansę, z której może skorzystać w celu "uzdrowienia" relacji kredytowej z bankiem (por. T. Czech, Obowiązki banku w razie opóźnienia kredytobiorcy ze spłatą kredytu, Artykuł. M. Pr. Bank. 2016/12/66-78). Z powyższego jednoznacznie wynika, że bank nie może swobodnie wypowiedzieć umowy kredytowej, gdy kredytobiorca popadł w opóźnienie ze spłatą kredytu. Najpierw powinien doręczyć kredytobiorcy wezwanie określone w art. 75c ust. 1-2 prawa bankowego oraz odczekać do upływu dodatkowego terminu na spłatę zadłużenia wyznaczonego w wezwaniu (nie krótszego niż 14 dni roboczych). Dopiero po upływie tego terminu bank może złożyć wobec kredytobiorcy oświadczenie woli w sprawie wypowiedzenia umowy kredytowej. Jak podnosi się w orzecznictwie, wypowiedzenie umowy jest z reguły bardzo dotkliwie dla kredytobiorcy, dlatego skorzystanie z niego może nastąpić tylko po wyczerpaniu przewidzianych w ustawie i umowie środków mniej dolegliwych (por. wyrok SN z dnia 24 września 2015 roku, V CSK 698/14, LEX). Decyzja banku o wypowiedzeniu umowy, pomimo niewszczęcia działań upominawczych przewidzianych w postanowieniach umowy lub przepisach prawa stanowi rażące ich naruszenie i godzi w interes konsumenta, co uzasadnia uznanie wypowiedzenia za nieskuteczne i nieważne – art. 58 § 1 k.c. (por. m.in. wyrok SA w Gdańsku z dnia 15 kwietnia 2019 roku, V ACa 663/18, LEX; wyrok SA w Szczecinie z dnia 17 stycznia 2018 roku, I ACa 682/17, LEX; wyrok SN z dnia 8 września 2016 roku, II CSK 750/15, LEX; cyt. artykuł T. Czecha).

Podkreślić wreszcie należy, że treść oświadczenia o wypowiedzeniu umowy daje asumpt do wniosku, iż miało ono warunkowy charakter. Godzi się przypomnieć, że w oświadczeniu tym powód wskazał, że spłata wymienionych w jego treści należności spowoduje, że wypowiedzenie traci moc. Jak wyjaśnił zaś Sąd Apelacyjny w Gdańsku w cyt. wyroku z dnia 15 kwietnia 2019 roku „od banku jako profesjonalisty należy oczekiwać, aby działania upominawcze, były zgodne z dyspozycją art. 75c prawa bankowego i tym samym poprzedzały właściwe wypowiedzenie umowy. Połączenie bowiem w jednym piśmie wypowiedzenia i wskazania, że zapłata zaległości spowoduje ustanie skuteczności prawnej wypowiedzenia w istocie czyni iluzorycznym postępowanie upominawcze, a wypowiedzenie umowy niejednoznacznym. Z samej istoty upomnienia wynika, że stanowi ono rodzaj skarcenia, napomnienia, przypomnienia, lecz nie ukarania. Sekwencja oświadczeń banku powinna być taka, że powód w pierwszej kolejności winien wezwać kredytobiorcę do zapłaty, z poinformowaniem o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację - a w przypadku upływu wyznaczonego mu terminu - złożyć oświadczenie o wypowiedzeniu umowy. Należy mieć na uwadze, że wypowiedzenie jest prawem kształtującym, które jest realizowane poprzez oświadczenie złożone drugiej stronie umowy (art. 61 k.c.). Z uwagi na szczególne skutki, jakie ze sobą niesie, a które prowadzą do zerwania pomiędzy stronami węzła obligacyjnego, uznać należy, że zgodnie z art. 60 k.c. zachowanie takie nie powinno pozostawiać żadnych wątpliwości, co do prawidłowości jego złożenia. Przepis art. 60 k.c. o ile pozostawia swobodę w doborze zachowania wyrażającego wolę, to stawia wymóg tego, aby było ono zrozumiałe dla jego odbiorcy - innymi słowy by ten mógł ustalić, jaki był sens tego oświadczenia. Za prawidłowe wypowiedzenie umowy nie może być uznanie pismo, w których powód stwierdza, że spłata zadłużenia w określonym terminie spowoduje ustanie skuteczności prawnej niniejszego wypowiedzenia. Takie oświadczenie banku nie daje jasności, bowiem nie sposób wywnioskować, w jaki sposób liczyć należy okres wypowiedzenia” (por. także wyrok SA w Poznaniu z dnia 19 marca 2019 roku, I ACa 509/18, LEX; wyrok SN z dnia 29 kwietnia 2009 roku, II CSK 614/08, OSNC 2010/2/23).

Przełożenie powyższych rozważań na realia niniejszej sprawy prowadzi do konkluzji, że wypowiedzenie dokonane przez powoda, ze względów wyżej omówionych, nie było skuteczne, a co za tym idzie - domaganie się przez powoda zapłaty całej pozostałej do spłaty kwoty kredytu jest w chwili obecnej bezzasadne.

W konsekwencji brak było podstaw do badania, czy powodowi przysługuje jakakolwiek wierzytelność, która w chwili wyrokowania byłaby wymagalna, bowiem oparcie odpowiedzialności umownej pozwanego o wypowiedzenie umowy wyznaczyło granice podstawy faktycznej dochodzonego roszczenia, którym to wskazaniem Sąd jest związany (por. wyrok SO w Łodzi z dnia 13 maja 2019 roku, III Ca 2086/18, portal orzeczeń; wyrok SO w Łodzi z dnia 2 października 2018 roku, III Ca 1475/18, LEX; cyt. wyrok SN z dnia 8 września 2016 roku). Powód swoje roszczenie oparł na okoliczności wypowiedzenia umowy, wobec czego badaniu przez Sąd podlegała jedynie to konkretne zdarzenie prawne. Zgodnie bowiem z treścią przepisu art. 321 § 1 k.p.c. sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem pozwu ani zasądzić ponad żądanie. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 marca

2005 roku (II CK 556/04, OSNC 2006/2/38, Biul. SN 2005/5/10), cytowany przepis daje wyraz tradycyjnej zasadzie wyrokowania statuującej zakaz orzekania ponad żądanie oraz zasadzie dyspozycyjności, która przejawia się w tym, że sąd jest związany granicami powództwa i nie może w tym wypadku dysponować przedmiotem procesu przez określenie jego granic niezależnie od zakresu żądania ochrony przez powoda. Przepis ten określając granice wyrokowania wskazuje, że nie można nie tylko orzekać ponad rozmiar zgłoszonego przez stronę żądania, ale także orzekać, co do rzeczy nie objętej przedmiotem żądania, czyli zasądzić coś innego niż żądała strona. Żądanie powództwa jest zatem zdeterminowane przez podstawę faktyczną żądania. W konsekwencji Sąd nie może uwzględnić roszczenia strony powodowej na innej podstawie aniżeli podstawa faktyczna wskazywana przez nią w pozwie i w dalszym toku postępowania sądowego. Wyrok uwzględniający powództwo na podstawie faktycznej, na której strona powodowa ani w pozwie, ani w postępowaniu przed sądem nie opierała powództwa stanowi zasądzenie ponad żądanie (por. m.in. wyrok SN z dnia 9 maja 2008 roku, III CSK 17/08, LEX; wyrok SN z dnia 24 maja 2007 roku, V CSK 25/07, OSNC-ZD 2008/2/32, Pr. Bankowe 2008/4/22; wyrok SN z dnia 29 października 1993 roku, I CRN 156/93, LEX; orzeczenie SN z dnia 30 grudnia 1954 roku, I C 1729/53, OSNCK 1956/3/64). Zasądzenie sumy pieniężnej mieszczącej się w granicach kwotowych powództwa, lecz z innej podstawy faktycznej stanowi orzeczenie ponad żądanie (wyrok SN z dnia 29 listopada 1949 roku, Wa.C. 165/49). W świetle powyższych rozważań jedynie na marginesie zauważenia wymaga, że powód nie wykazał, jakie jest aktualne zadłużenie pozwanego. Biorąc zaś pod uwagę stanowisko pozwanego kwestionującego roszczenie powoda oraz stopień skomplikowania wyliczeń z tym związanych, ustalenie właściwej kwoty zadłużenia, przy założeniu, że nie doszło do skutecznego wypowiedzenia umowy pożyczki, wymagało określonych twierdzeń i dowodów ze strony powodowej (art. 6 k.c., art. 232 k.p.c.). Powinności, o której mowa, powód nawet nie starał się sprostować.

Mając powyższe na uwadze Sąd oddalił powództwo w całości.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie przepisu art. 98 § 1 k.p.c. zasądzając od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3.600 zł, na którą złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego w stawce minimalnej (§ 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz.U. 2015, poz. 1800).

Z powyższych względów orzeczono, jak w sentencji.